

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Marek

Protokolant: star. sekr. sądowy Justyna Alfawicka

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2018 r. w Legnicy

sprawy z powództwa W. Z.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna Oddział Zakłady (...) w L.

o zadośćuczynienie i rentę

I. zasądza od strony pozwanej (...) Spółka Akcyjna Oddział Zakłady (...) w L. na rzecz powoda W. Z. następujące kwoty:

- a) **150.000 zł (słownie: sto pięćdziesiąt tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia,**
- b) **21.742 zł (słownie: dwadzieścia jeden tysięcy siedemset czterdzieści dwa złote) tytułem skapitalizowanej renty wynikającej ze zwiększonych potrzeb za okres od 20 maja 2014 r. do 31 maja 2016 r.,**

obie kwoty wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 01 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty,

- c) **po 5.970 zł (słownie: pięć tysięcy dziewięćset siedemdziesiąt) miesięcznie poczynając od 01 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty płatne do 10 dnia każdego kolejnego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia w płatności – tytułem bieżącej renty wynikającej ze zwiększonych potrzeb,**

I. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

II. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 2.880 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

III. nakazuje stronie pozwanej aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Legnicy) kwotę 11.903 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych, od uiszczenia których powód był zwolniony.

UZASADNIENIE

Powód W. Z. żądał zasądzenia od strony pozwanej (...) S.A. Oddział Zakłady (...) następujących kwot:

- 700.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

- 36.000,00 zł tytułem skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb obejmujących koszty opieki osób trzecich wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

- po 1.500 zł płatnej miesięcznie od 1 czerwca 2016 r. tytułem renty na zwiększone potrzeby

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w wyniku wypadku z dnia 20 maja 2014 r. doznał obrażeń ciała skutkujących dolegliwościami natury fizycznej, bólem jak również cierpieniem psychicznym. Wypadek spowodował szereg negatywnych konsekwencji w życiu powoda zaburzając jego funkcjonowanie. Powód podniósł, że przez długi okres czasu odczuwał ból o znacznym natężeniu, który w mniejszym stopniu towarzyszy mu w dalszym ciągu. Powód od dnia wypadku pozbawiony jest radości życia, jaką daje zdrowie, normalna egzystencja, kontakty z otoczeniem, dalszy rozwój prywatny i zawodowy. Powód uprzednio był osobą aktywną w życiu prywatnym i zawodowym, natomiast po wypadku z osoby pełnosprawnej stał się nagle osobą niepełnosprawną, zdaną na pomoc i opiekę innych osób w życiu codziennym, niezdolną do pracy i samodzielnej egzystencji. Uzasadniając roszczenie o skapitalizowaną rentę z tytułu zwiększonych potrzeb obejmującą koszty opieki osób trzecich powód wskazał, iż przyjęta stawka za godzinę opieki jest umiarkowana i uzasadniona. Zdaniem powoda wysokość kosztów związanych z koniecznością sprawowania opieki należy odnieść do wysokości zarobków w okresie zgłoszenia roszczeń. W roku 2013 wysokość minimalnego wynagrodzenia wynosiła 1.680,00 zł brutto. Zakładając 168-godzinny miesiąc pracy w przeliczeniu na godziny daje to odpowiednio stawkę 9,95 zł brutto. Powód wskazał, że przyjęta stawka 10 zł jest tylko nieznacznie większa od stawki minimalnej w konsekwencji jest więc stawką odpowiednią. Powód wskazał, że wysokość renty została obliczona poprzez pomnożenie czasu opieki tj. 6 godzin dziennie przez liczbę 720 dni oraz przyjętą stawkę 10 zł za godzinę. Powód dodał, że obrażenia ciała będące skutkiem wypadku powodują po jego stronie zwiększone potrzeby. Są to głównie potrzeby związane z opieką świadczoną na jego rzecz, gdyż wymaga on stałej opieki. Wskazał, że wyliczył powyższą rentę poprzez pomnożenie czasu opieki tj. 5 godzin dziennie przez 30 dni w miesiącu i przez przyjętą stawkę 10 zł za godzinę.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana podniosła, że wypadek z dnia 20 maja 2014 r. wydarzył się na skutek działania siły wyższej a nadto powód całkowicie przyczynił się do powstania szkody, gdyż w momencie kończenia wiercenia otworu nie powinien przebywać przy prawym przednim kole maszyny, ale w bezpiecznym miejscu za maszyną. Nadto strona pozwana zarzuciła, iż stan zdrowia powoda jest w znacznej mierze spowodowany nie samym wypadkiem ale skutkami niedotlenienia, zatruwania organizmu przez wiele dni dwutlenkiem węgla w szpitalu w L. oraz przebytego w karetce zawału, za które to zdarzenie strona pozwana odpowiedzialności nie ponosi.

Niezależnie od powyższego strona pozwana zarzuciła, że roszczenia powoda o zasądzenie odszkodowania oraz skapitalizowanej renty są rażąco wygórowane, natomiast roszczenie o zasądzenie miesięcznej renty tytułem zwiększonych potrzeb obejmujących koszty opieki osób trzecich, w wysokości 1500 zł miesięcznie jest nieuzasadnione. Osoby po amputacji kończyny lub kończyn dolnych, szczególnie w sytuacji zastosowania protez, nie wymagają stałej, codziennej opieki osób trzecich, ponieważ w wyniku zastosowania protez osoby te w bardzo dużym stopniu odzyskują sprawność samodzielnego poruszania się. W przypadku powoda strona pozwana pokryła wszelkie koszty związane z zaopatrzeniem w specjalistyczną, wysokiej klasy protezę, mającą w swym założeniu w maksymalnym stopniu odtworzyć funkcję kończyny dolnej.

Pismem procesowym z dnia 10 stycznia 2018 r. powód rozszerzył żądanie w zakresie renty z tytułu zwiększonych potrzeb wnosząc o zasądzenie z tego tytułu kwoty 8.150 zł miesięcznie poczynając od wniesienia pozwu tj. od 1 czerwca 2016 r. (k. 372)

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny:

Powód W. Z. urodził się (...) Od 1 kwietnia 1999 r. zatrudniony był w (...) S.A. Oddział Zakłady (...) początkowo na stanowisku robotnika transportowego pod ziemią a od 1 maja 2000 r. na stanowisku górnika pod ziemią. W dniu 18 listopada 2014 r. w związku z przejściem przez powoda na rentę doszło do rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron.

W dniu 17 maja 2014 r. z chodnika (...) przystąpiono, m.in., do wykonywania pasa (...) w kierunku chodnika (...)i w tym samym czasie w chodniku (...) oraz w miejscach planowanego drażenia pasa (...). Skontrolowano też stan obudowy kotwowej i zabudowano sygnalizator rozwarstwień stropu. W dniu 19 maja 2014 r. w chodniku (...) pomiędzy przecinkami (...) i (...)wykonano mechaniczną obrywkę stropu. Do dnia wypadku w pasie (...) wykonane zostały trzy zabioory, a ostatnie przed wypadkiem odpalenie przodków w analizowanym rejonie odbyło się w dniu wypadku po zmianie (...).

W dniu 20 maja 2014 r. na zmianie (...), rozpoczynającej się od godz. 18.00, sztygar D. N. polecił P. K. - górnikowi strzałowemu, pełniącemu funkcję przodowego pola (...) - między innymi przeprowadzenie kontroli wyrobisk i dopuszczenie przodka pasa (...)z chodnika (...)do wybierania urobku, natomiast powodowi m.in. nadzór nad wybieraniem urobku w tym przodku oraz pomoc przy zabudowie stropu przodka. Przodowy P. K., po przeprowadzonej wspólnie z powodem wizualnej kontroli stanu chodnika (...)pomiędzy przecinką (...) a pasem (...), gdzie występowało pęknięcie w stropie, dopuścił przodki do wybierania urobku, natomiast zatrudniony również w tym rejonie K. B. - górnik-operator ładowarki (...), po wizualnej kontroli stanu chodnika (...) od strony przecinki (...) i stwierdzeniu występowania zaburzonego stropu w tym wyrobisku przystąpił do wybierania urobku z przodków w pasie (...)kolejno: z chodnika (...) i (...). Podczas wykonywania tych prac, w rejonie prowadzonego fedrunku znajdował się powód. Po wybraniu urobku do zabudowy stropu w rejonie skrzyżowania chodnika (...) i pasa (...) przystąpił operator samojezdnego wozu wierzącego (...) R. Ł., a jego pomocnikiem był powód. Operator wozu nie wyznaczył powodowi miejsca przebywania w trakcie wykonywania prac związanych z zabudową stropu.

Podczas wiercenia kolejnego otworu pod kotew w stropie od strony lewego ociosu powód przebywał przy zasobniku kotwi na błotniku przedniego prawego koła kotwiarki i przygotowywał element obudowy kotwowej do zabudowy. Podczas wykonywania tych prac, około godziny 22.00 ze stropu, spomiędzy kotwi, odspoily się i opadły bryły skalne, uderzając powoda.

Przyczyną wypadku była seria zaburzeń tektonicznych (drobnych, zabliznionych i nieotwierających się spękań o kącie nachylenia 30-50 stopni, niezawierających wtórnego wypełnienia lepiszczem, dodatkową - istotną - przyczyną odspojenia się brył skalnych było powstanie dodatkowych pęknięć w ujawnionych wcześniej spękaniach stropu na skutek oddziaływania na górotwór procesu technologicznego eksploatacji rud miedzi, w tym wykonywania robót strzałowych w pasie(...)z chodnika (...). Odspojenie brył skalnych powstało w związku z prowadzeniem robót górniczych, w tym różnych zabiegów technologicznych związanych z eksploatacją (np. strzelania, obrywka itp.), w rejonie o pogorszonych warunkach stropowych.

Wypadek z dnia 20 maja 2014 r. nie może być traktowany jako zdarzenie zewnętrzne wobec ruchu zakładu górniczego. Zagrożenie zawałowe jest jednym spośród licznych zagrożeń spotykanych na co dzień podczas prac związanych z eksploatacją rud miedzi i wynika wprost ze sposobu i technologii pozyskiwania tej kopaliny i takie też jest źródło zdarzenia (wypadku), w którym uczestniczył powód. Zdarzenie to nie miało przy tym charakteru nadzwyczajnego. Przeciwnie - było zdarzeniem mającym często miejsce w kopalniach podziemnych, z wystąpieniem którego należało się liczyć. Prowadzenie podziemnej eksploatacji rud miedzi zawsze może skutkować opadem skał stropu lub ociosów wyrobisk, zatem zagrożenie to jest zagrożeniem przewidywalnym.

Powód w wyniku wypadku doznał urazu zmiążdzeniowego uda lewego, złamania łopatki prawej, ostrej niewydolności nerek w wyniku urazu wielonarządowego, niewydolności krązeniowo-oddechowej z czterokrotnym zatrzymaniem krążenia, złamania dwóch żeber.

Pierwszej pomocy powypadkowej powodowi udzielono w (...) Sp. z o.o., w L. gdzie został przyjęty na Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii. Powód w stanie ciężkim, został zaintubowany, podłączony do respiratora, rozpoczęto masywne toczenie płynów i krwi, włączono wlew (...). Powoda po założeniu wkłuc naczyń i wstępnym wyrównaniu stanu układu krążenia przewieziono na blok operacyjny, gdzie wykonano amputację udową oraz zaopatrzone rany przedramienia. W dalszym postępowaniu stosowano analgesję, respirator, antybiotykoterapię empiryczną zweryfikowaną, podano anatoksynę tężcową i w dalszym ciągu uzupełniano niedobory krwi i płynów. Z powodu rozwijającego się zespołu zmiążdżeniowego powoda podłączono do ciągłej hemodializy cytrynianowej i leczenia nerkozastępczego z kilkukrotną zmianą układu filtrującego. W wyniku kolejnych konsultacji ortopedycznych ranę na kikutcie pozostawiono otwartą i wykonano kilkukrotnie usunięcie tkanek martwych. W dniu 29 maja 2014 r. chorego zakwalifikowano do reamputacji. W chwili przekazywania powoda z bloku operacyjnego doszło do zatrzymania krążenia ze skuteczną krótkotrwałą resuscytacją. W dniu 29 maja 2014 r. powoda przekazano do (...) Szpitala (...) we W., z powodu narastających trudności z zapewnieniem dostatecznej wymiany gazowej w przebiegu pourazowym zespołu ARDS. W Szpitalnym Oddziale Ratunkowym doszło do zatrzymania krążenia w mechanizmie PEA trwającego 2 minuty, ponowne 2-minutowe zatrzymanie krążenia w mechanizmie PEA wystąpiło w momencie przyjęcia na OIT. Po skutecznej resuscytacji powoda pod wpływem analgesji, przeprowadzono u powoda hemodiafiltrację oraz pozaustrojowe usuwanie dwutlenku węgla ECCO2R. W dniu 3 czerwca 2014 r. nastąpił stopniowy powrót własnej funkcji nerek. Tracheostomię wykonano w dniu 10 czerwca 2014 r., zabieg reamputacji udowej z zamknięciem rany wykonano 18 czerwca 2014r. Dnia 25 czerwca 2014 r. powód został przekazany do (...) Sp. z o.o., przy przyjęciu był przytomny, bez logicznego kontaktu, uszkodzony neurologicznie w wyniku niedotlenienia mózgu po kilkukrotnym zatrzymaniu krążenia. W placówce medycznej kontynuowano antybiotykoterapię rozpoczętą we W.. Po istotnym spadku parametrów zapalnych, powoda w dniu 1 lipca 2014 r. powód został przekazany do Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej celem dalszego leczenia. Na Oddziale Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, w dniu 4 lipca 2014 r. założono sondę do żołądkową, przez którą podawano leki. W dniu 16 lipca 2014 r. założono szwy wtórne na ranę kikutu uda lewego. W dalszym ciągu utrzymywały się odleżyny w okolicy potylicznej i krzyżowej. W dniu 31 lipca 2014 r. powód został wypisany do Oddziału Rehabilitacji Neurologicznej w L., jednak podczas transportu jego stan pogorszył się. Ponownie trafił do szpitala w L., gdzie rozpoznano pełnościenny zawał ściany dolnej mięśnia sercowego. Nie był on związany z jakimkolwiek błędem lekarskim czy też błędem w prowadzeniu pacjenta. Był on spowodowany sumą czynników ryzyka jakie występowały u pacjenta - cukrzycy i otyłości oraz ogólnego złego stanu zdrowia w tym czasie, spowodowanego wypadkiem. Powoda leczono w Oddziale Wewnętrznym szpitala w L. w dniach 31 lipca 2014 r. – 11 września 2014 r. Prowadzono leczenie zachowawcze, opatrunkowe odleżyn, usunięto rurkę tracheostomijną. Po uzyskaniu stabilizacji układu krążeniowo-oddechowego powód został wypisany w dniu 11 września 2014 r. do Zakładu Opiekuńczo- Leczniczego w L.. Powód przebywał tam do dnia 3 listopada 2014 r., skąd trafił do Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej w K., tam leczony rehabilitacyjnie do dnia 22 grudnia 2014r. Stosowano tam terapię, metodami neurofizjologicznymi, logopedycznymi, rehabilitację ogólnorozwojową, pionizację, dostosowywanie do wózka inwalidzkiego. Powód został wypisany do domu na „przerwę świąteczną" w dniach 22 grudnia 2014 r. – 6 stycznia 2015 r. Powrócił do tego ośrodka w dniu 7 stycznia 2015 r. i przebywał do 20 marca 2015r. W tym okresie kontynuowano terapię. Obecnie powód ma stałą tj. 2-3 godzinną, codzienną, oprócz sobót i niedziel - rehabilitację domową realizowaną odpłatnie przez zespół fizjoterapeutów z K.. Rehabilitacja powoda będzie długotrwała. Jest konieczna - w przypadku jej braku pojawią się przykurcze, problemy krążeniowo – oddechowe, odleżyny. Konieczne są dalsze próby pionizacji z chodzeniem na protezie. Wskazana jest gimnastyka indywidualna, ćwiczenia czynno-bierne, hydroterapia, krioterapia, magnetoterapia. Dla podtrzymania już uzyskanych efektów i poprawy wydolności układu ruchu i nerwowego potrzebna jest także codzienna rehabilitacja w wymiarze 2 -3 godzin dziennie (jaka jest obecnie stosowana). Koszt jednej godziny specjalistycznej rehabilitacji ponoszony przez powoda to 160 zł.

Ponadto powód powinien być okresowo rehabilitowany szpitalnie celem intensyfikacji leczenia. Jeden turnus rehabilitacyjny (tj. ok. 3 tygodni) w roku jest wystarczający dla podtrzymania dobrego efektu leczniczego u powoda. Powód wymaga okresowych wizyt lekarskich oraz badań (średnio raz na miesiąc). Mogą one być realizowane w ramach normalnych procedur stosowanych w NFZ- wizyta lekarza rodzinnego, badania laboratoryjne wykonywane także w

warunkach pobrań domowych. Także w ramach ubezpieczenia zdrowotnego (NFZ) powinny być ponoszone koszty turnusów rehabilitacyjnych.

Po wyjściu ze szpitala ograniczenie sprawności fizycznej powoda było znaczne i miało charakter całkowitego pozbawienia samodzielności. Całkowita niezdolność do samodzielnej egzystencji i konieczność sprawowania opieki przez osobę trzecią miała miejsce w okresie: 22 marca 2015 r. – 30 września 2015 r. W tym czasie pomoc dotyczyła toalety, ubierania się, pomocy przy załatwianiu potrzeb fizjologicznych, sporządzania posiłków, spożywaniu posiłków, zakupów, sprzątanania itp. czynności, co zajmowało opiekunowi średnio ok. 6godzin dziennie. Częściowe uzależnienie powoda od pomocy osób trzecich w wymiarze 4 godziny dziennie ma miejsce od 30 września 2015 r. do chwili obecnej. Powód wymaga pomocy przy sporządzaniu posiłków, zakupach, sprzątananiu, przesiadaniu się z wózka, ubieraniu, częściowo przy toalecie.

Skutkiem wypadku u powoda są także organiczne zaburzenia osobowości oraz zaburzenia depresyjne uwarunkowane organicznie i sytuacyjnie. Komponenta organiczna ma charakter trwały, gdyż zdolności regeneracyjne centralnego układu nerwowego są bardzo ograniczone. Co do komponenty reaktywnej rokowanie jest niepewne, gdyż powód nigdy już nie zrealizuje swoich dotychczasowych planów życiowych. Z punktu widzenia psychologicznego rozmiar krzywdy powoda jest bardzo duży. Polega na znacznym cierpieniu psychicznym z powodu utraty sprawności fizycznej, większości planów życiowych, Intensywne leczenie psychiatryczne i psychologiczne daje szansę powodowi na powrót zdolności do nawiązywania relacji społecznych i założenie rodziny w przyszłości. Jednak proces może być bardzo długi. Rokowanie jest niepewne. Procentowy uszczerbek na zdrowiu psychicznym powoda wskutek wypadku wynosi 70 %.

Przebyty uraz i jego leczenie wiązały się dla powoda także ze znacznymi dolegliwościami bólowymi. Okresy najintensywniejszego cierpienia to moment urazu (od zajścia zdarzenia do znieczulenia w szpitalu), pierwsze doby po leczeniu operacyjnym oraz moment zawału mięśnia sercowego. Doznane przez powoda obrażenia powypadkowe, ich leczenie i rehabilitacja były bolesne (oraz i dawki leków p/bólowych stosowanych w tym okresie u powoda były dość duże). Wobec czasu jaki upłynął od momentu wypadku przy pracy, stwierdzone obecnie skutki należy traktować jako utrwalone. Za trwałe należy uznać: brak kończyny dolnej lewej, encefalopatię z niedowładem czterokończynowym.

W związku z wypadkiem u powoda ustalono 100 % stałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego oraz całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji. Powód z ubezpieczenia społecznego otrzymał jednorazowe odszkodowanie wysokości 75.700 zł zwiększoną o kwotę 13.242 zł w związku z orzeczoną całkowitą niezdolnością do samodzielnej egzystencji w związku z wypadkiem przy pracy. Decyzją z dnia 3 grudnia 2014r. przyznano powodowi rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji w związku z wypadkiem przy pracy od 19 listopada 2014r. do 30 listopada 2017r. w wysokości brutto 6.069,01 zł (5.153,56 zł netto - w tym kwota dodatku pielęgnacyjnego) .

Pomoc finansowa strony pozwanej udzielona powodowi z tytułu kosztów związanych z wypadkiem powoda i rehabilitacją wyniosła do chwili obecnej 320.410,57 zł. Powód zakupił sprzęt do zjeżdżania wózkiem schodów tzw. schodołaz (koszt zakupu to 7.000 zł). 50% kosztów w tym zakresie pokryła strona pozwana, która zwraca także powodowi koszty leków i pobytu w ośrodku ortopedycznym. Powód na koszt strony pozwanej wykonał nadto remont łazienki i dostosował ją do osoby niepełnosprawnej.

Dowód:

- akta osobowe powoda w tym świadectwa pracy;
- akta wypadkowe wraz z Instrukcją Nr (...) wykonywania obudowy kotwowej, instrukcją wykonywania prac zespołowych i potwierdzeniem zapoznania się z instrukcjami;
- orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 10 czerwca 2015 r (k.19);
- protokół ustalania okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy nr (...) (k.70-72v);

- postanowienie o umorzeniu śledztwa z dnia 22 grudnia 2014 r (k.48-53);
- protokoły przesłuchania świadków w Prokuraturze Rejonowej(k.54-69v);
- pisma (...) z 1 października 2014 r., 2 października 2014 r., 21 października 2014 r., 31 października 2014 r., 19 listopada 2014 r., 4 maja 2015 r., 22 października 2015 r.(k.107-121);
- decyzja ZUS z 3 lipca 2015 r.(k.155);
- dokumentacja medyczna (k.89-103);
- wydruki przelewów (k.23-37, 45);
- wydruki płatności (k.43-44);
- zarządzenie wewnętrzne nr (...)oraz aneks nr(...) (k.75);
- zestawienia wynagrodzeń i wypłat dodatkowych (k.191-196);
- pismo MOPS w L. z dnia 28 czerwca 2016 r.(k.172);
- pismo ZUS Oddział w P. z dnia 27 lipca 2016 r. (k.201);
- zestawienie kosztów związanych z wypadkiem (k.213);
- opinia zespołu biegłych: psychiatry i psychologa z dnia 24 lutego 2017 r. (k.282-287);
- opinia zespołu biegłych: internisty, neurologa i chirurga – ortopedy z dnia 27 maja 2017 r. (k.306-314);
- opinia biegłego okulisty z dnia 2 października 2017 r. (k.351 -353);
- przesłuchanie świadka J. Z. e-protokół z dnia 16 września 2016 r. 00:08:25 i nast. (k.209-209v);
- przesłuchanie świadka R. D. e-protokół z dnia 16 września 2016 r. 00:52:18 i nast.(k.209v);
- przesłuchanie świadka A. e-protokół z dnia 16 września 2016 r. 00:56:07 i nast. (k.209v-210);
- przesłuchanie świadka P. W. e-protokół z dnia 16 września 2016 r. 00:59:20 i nast. (k.210);
- przesłuchanie powoda e- protokół z dnia 16 września 2016 r. 00:19:12 i nast. (k.210-210v).

Sąd zważył, co następuje:

I. podstawa odpowiedzialności strony pozwanej.

Nie była kwestionowana, a stanowiła ja norma art. 435 k.c.

II. Brak przesłanek wyłączających odpowiedzialności pozwanego.

Przepis art. 435 k.c. przewiduje przesłanki egzoneracyjne. W szczególności pozwany nie ponosi bowiem odpowiedzialności, jeżeli szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej lub wyłącznie z winy poszkodowanego. Po przeprowadzeniu w sprawie postępowania dowodowego, Sąd nie podzielił twierdzeń strony pozwanej, jakoby w sprawie wystąpiła przesłanka siły wyższej. W doktrynie przyjmuje się, że siła wyższa w rozumieniu art. 435 k.c. stanowi zdarzenie zewnętrzne w tym znaczeniu, że musi mieć ono swoje źródło poza sferą działania przedsiębiorstwa. Ponadto musi ono być niemożliwe do przewidzenia i przemożne, co oznacza, że jego wystąpieniu i skutkom nie dało się zapobiec. Wszystkie te przesłanki muszą być spełnione łącznie, by dane zdarzenie można było uznać za siłę wyższą.

Generalnie zatem poprzez siłę wyższą należy rozumieć zdarzenie wyjątkowe, nadzwyczajne, którego zajście zakres i skutki są niemożliwe do przewidzenia i zapobieżenia. W przypadku gdy dochodzi do wypadku nieprzewidywalnego, w obrębie przedsiębiorstwa, którego działanie było prawidłowe, decydującym dla uznania zaistnienia siły wyższej w rozumieniu art. 435 k.c. będzie to, czy jego przyczyna wynikała z działalności przedsiębiorstwa, czy też o jego zaistnieniu zdecydował czynnik spoza sfery działania przedsiębiorstwa. Podkreślić przy tym trzeba, że siła wyższa, mogąca obalić domniemanie przyczynowości ruchu przedsiębiorstwa dla szkody, musi występować jako przyczyna wyłączna. W sprawie biegły z zakresu górnictwa i geologii, którego opinia jest rzetelna, pełna i zawiera przekonujące argumenty - wskazał jednoznacznie, że podziemna eksploatacja kopalin zawsze stanowi głęboką ingerencję w naturalny stan równowagi górotworu, a w związku z tym powoduje, że roboty górnicze prowadzone są w warunkach występowania różnorodnych zagrożeń naturalnych, w tym także zagrożenia zawałowego i tępaiń zaliczanych do zagrożeń litosferycznych. W związku z powyższym nie można było traktować zdarzenia, w którym uczestniczył powód (odspojenie się i opad skał stropowych), jako zewnętrznego wobec ruchu zakładu górniczego.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że przyczyną szkody było zdarzenie objęte ryzykiem strony pozwanej, gdyż wynikało z ruchu przedsiębiorstwa, a w szczególności z dokonywanej eksploatacji górotworu. Inne rozumienie tej przesłanki niweczyłoby w praktyce możliwość kompensacji szkód powstałych w związku z pracą w tak niebezpiecznych przecież warunkach wydobywania kopalin. Nie było przy tym przez pozwanego kwestionowane wystąpienie pozostałych przesłanek jego odpowiedzialności tj. szkody i jej związku przyczynowo-skutkowego z ruchem przedsiębiorstwa.

III zasadność zarzutu przyczynia się powoda do powstania szkody.

Na uwzględnienie zasługiwał natomiast zarzut strony pozwanej wskazujący na przyczynienie się powoda do powstania szkody. Biegły z zakresu bhp wskazał bowiem na uchybienia powoda spowodowane przebywaniem przez niego w momencie odspojenia w niewłaściwym miejscu (z treść wewnętrznych instrukcji nr (...) wykonywania obudowy kotwowej oraz instrukcji wykonywania prac zespołowych wynika, że pomocnik operatora (...), nawet pomimo niewyznaczenia mu miejsca przebywania przez operatora tego wozu, miał obowiązek przebywania w ściśle określonym rejonie - za ciągnikiem maszyny. Powód, został zapoznany z przytoczonymi wyżej instrukcjami. Nie realizując tego obowiązku - naruszył zasady bhp oraz uregulowania zawarte w przywołanych obu instrukcjach).

Słusznie biegły jednocześnie wskazał, że w tym zakresie większy ciężar gatunkowy zaniedbania należy przypisać przełożonemu powoda w zespole dwuosobowym tj. operatorowi (...), który nie wykonał swojego obowiązku i nie wyznaczył powodowi prawidłowego miejsca przebywania podczas wykonywania prac zespołowych. Mając to na uwadze Sąd podzielił zdanie biegłego i uznał, że powód w 25 % przyczynił się do powstania wypadku. Dlatego wszystkie uwzględnione żądania powoda zmniejszone zostały o ten stopień przyczynienia.

III. zakres szkody – skutki wypadku dla zdrowia powoda.

Sąd nie podzielił zarzutu strony pozwanej, jakoby stan zdrowia powoda (w szczególności zawał mięśnia sercowego) spowodowany był nie samym wypadkiem, ale możliwymi błędami lekarskimi (skutkami niedotlenienia, zatrucia organizmu dwutlenkiem węgla). Z miarodajnej i rzetelnej w swej treści opinii zespołu biegłych specjalistów z zakresu chorób wewnętrznych, ortopedii i neurologii wynika, że w procesie leczenia powoda nie doszło do jakichkolwiek nieprawidłowości. Przeciwnie biegli wprost określili, że przeżyty zawał serca był spowodowany sumą czynników ryzyka jakie występowały u powoda oraz ogólnego stanu jego zdrowia w tym czasie spowodowanego ostatecznie wypadkiem przy pracy

IV. Żądanie zadośćuczynienia (art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c.).

Pojęcie krzywdy w rozumieniu art. 445 k.c. obejmuje wszelkie następstwa uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia zarówno w sferze cierpień fizycznych (ból i inne dolegliwości), jak i w sferze cierpień psychicznych (ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, niemożności uprawiania określonej działalności, wyłączenia z normalnego życia itp.). Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Winno ono mieć charakter całościowy i obejmować

wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te które zapewne wystąpią w przyszłości (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 lipca 2000 r., II CKN 1119/98 oraz z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98).

Nie ulega wątpliwości, że powód doznał bardzo poważnego urazu skutkującego trwałym (100 %-owym) uszczerbkiem na zdrowiu fizycznym i 70 % - owym na zdrowiu psychicznym). Powód wymaga stałej opieki ze strony osób trzecich, jedynie w niewielkim stopniu jest w stanie wykonywać podstawowe czynności życiowe. Uraz oraz jego długotrwałe leczenie niewątpliwie wiązały się z bólem fizycznym jak i cierpieniem psychicznym. Rozmiar krzywdy powoda jest zatem znaczny.

Wzięto jednak pod uwagę otrzymaną przez powoda z ZUS kwotę niespełna **89.000 zł** tytułem jednorazowego odszkodowania (k. 155) oraz odszkodowanie z ubezpieczenia z tytułu następstw niebezpiecznych wypadków w łącznej (k. 156 – 167) wysokości **111.630 zł** (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2000 r., sygn. akt I PK 253/04). Ostatecznie w ocenie Sądu, ból i cierpienie, jakich powód doznał w związku z urazami powstałym na skutek wypadku przy pracy, uzasadniają ustalenie zadośćuczynienia w niniejszej sprawie na poziomie kwoty ok. 200.000 zł. Pomniejszono ją o 25 % - owo stopień przyczynienia się powoda do zaistniałego wypadku zasądzając ostatecznie kwotę 150.000 zł.

V. Renta z tytułu zwiększonych potrzeb (art. 444 § 2 k.c.).

Nie budziło wątpliwości to, że powód wymagał opieki (vide: opinia biegłych internisty, neurologa i chirurga, która jest jasna, rzetelna oraz należyte uzasadniona, a jej wnioski końcowe logicznie wynikają z przeprowadzonych badań oraz analizy całościowej dokumentacji medycznej powoda). Biegli wskazali, że w początkowym okresie bezpośrednio po wypadku tj. od dnia 21 maja 2014 r. do 21 marca 2015r. taką opiekę sprawował personel medyczny za wyjątkiem okresu 22 grudnia 2014 r. – 6 stycznia 2015 r. - gdy poszkodowany przebywał w domu i opiekę sprawowała rodzina (vide także przesłuchanie w charakterze świadka żony powoda). Wymiar tej opieki w tym czasie to 6 godzin dziennie. Natomiast po 30 września 2015 r. nastąpiła poprawa stanu zdrowia powoda i na tym etapie konieczna opieka wynosi 4 godziny dziennie.

Ostatecznie zatem koszty opieki powoda obliczono w następujący sposób:

- od 22.12.2014 r. do 6.01.2015 r. i od 22.03.2015 r. do 30 .09.2015 r. tj. łącznie 209 dni x 6 h x stawka 13zł./h (k. 172) = 16.302 zł,

- od 1.10.2015 r. do 31 maja 2016 r. tj. 244 dni x 4h x 13 zł = 12.688 zł

Łącznie 16302 zł + 12.688 zł = 28.990 zł pomniejszone o 25% - owe przyczynienie daje kwotę 21.742 zł. skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb (koszty opieki) za okres od 20 maja 2014 r. do 31 maja 2016 r.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie zarówno od kwoty zadośćuczynienia jak i skapitalizowanej renty Sąd orzekł na podstawie na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. – zgodnie z żądaniem pozwu od jego od wniesienia tj. od 1 czerwca 2016 r.

Bieżąca (od 1 czerwca 2016 r. na przyszłość) renta z tytułu zwiększonych potrzeb obliczona została przez pomnożenie liczby dni w miesiącu przez wymiar opieki 4 godziny dziennie i stawkę 13 zł za godzinę (30 x 4h x 13 zł), co daje miesięcznie kwotę 1560 zł pomniejszoną o 25% czyli ostateczna kwotę 1170 zł.

Powód w ramach renty z tytułu zwiększonych potrzeb w ostatnim piśmie procesowym (k. 372) rozszerzył żądanie wskazując na konieczny zakres rehabilitacji i związane z tym koszty. W tym zakresie wskazać trzeba, że z opinii biegłych ortopedy, neurologa i internisty (k. 313) wynika, że dla podtrzymania już uzyskanych efektów i poprawy wydolności układu ruchu i nerwowego potrzebna jest codzienna rehabilitacja powoda w wymiarze 2 -3 godzin dziennie (jaka jest obecnie stosowana). Z faktur przedłożonych przez powoda (także ostatniej – k. 376) wynika, że koszt jednej godziny specjalistycznej rehabilitacji ponoszony przez powoda to 160 zł. Mając na uwadze konieczną rehabilitację w wymiarze

5 dni w tygodniu po 2 godziny x 4 tygodnie, miesięczny koszt w tym zakresie to 6.400 zł. pomniejszone o 25% - owe przyczynienie daje kwotę 4.800 zł.

Sąd nie uwzględnił w ramach tej renty wskazywanych przez powoda kosztów turnusu szpitalnego rehabilitacyjnego (raz w roku), bowiem z opinii biegłych jasno wynika, że koszt takiego turnusu jest pokrywany w ramach ubezpieczenia zdrowotnego z NFZ.

Sumując pozycje kosztów składających się na rentę z tytułu zwiększonych potrzeb od 1 czerwca 2016 r. otrzymujemy kwotę 5.970zł (1.170 zł.+4.800).

Dalej idące roszczenia Sąd oddalił uznając je za wygórowane (pkt II wyroku).

V. Koszty procesu

Sąd stosunkowo je rozdzielił na podstawie art. 100 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia ministra sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (sprzed zmiany, która weszła w życie 27.10.2016r – data pozwu). Powód wygrał sprawę w około 30 %. (150.000 zł + 21.742 zł + 12 x 5970 zł = **243.382 zł.** w stosunku do wps (po rozszerzeniu żądania w ramach renty) **833.800 zł.** Jako że powód poniósł koszty procesu w łącznej kwocie 23.400 zł (9.000 opłaty sądowej i 14.400 zł kosztów zastępstwa procesowego), a koszty zastępstwa procesowego strony pozwanej wyniosły 14.400 zł., po stosunkowym rozdzieleniu tych kosztów należna od powoda na rzecz strony pozwanej kwota to 2.880 zł. (23.400 zł x 30% = 7200 zł i 14.400 zł x 70% = 10.080 zł; stosunkowe rozdzielenie: 10.080 - 7200 zł. = 2880 zł) - pkt III wyroku.

VI. Koszty sądowe.

Wartość nieuiszczonych kosztów sądowych wyniosła **39.676 zł.** (w tym 6.986 zł stanowiły wydatki na wynagrodzenie biegłych sądowych, zaś 32.690 zł nieuiszczona część opłaty sądowej od pozwu). Kierując się przepisem art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał stronie pozwanej aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa kwotę 11.903 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, stanowiącą 30 % łącznej wartości tych kosztów w sprawie tj. w części, w której strona pozwana sprawę przegrała (pkt IV wyroku).